

Een heemkundige website maken met Wordpress

Er bestaan talloze manieren om een website te bouwen. Wie hiermee niet vertrouwd is, heeft waarschijnlijk nog nooit van Wordpress gehoord. Maar als je wat opzoekwerk hebt verricht om een website te bouwen, dan is de kans groot dat ook het Wordpress-platform ergens opdook. Dat is geen toeval: van het totaal aantal websites wereldwijd draait in 2014 ongeveer 22 procent op deze software. In dit artikel gaan we na hoe dit succes te verklaren is en begeleiden we je bij de eerste stappen om je eigen website op te bouwen en online te zetten.

Wat is Wordpress?

Wordpress is een *contentmanagementsysteem* (CMS). Dat is een softwaretoepassing die het mogelijk maakt om eenvoudig en zonder veel technische kennis gegevens op het internet te publiceren. Er wordt in dergelijke systemen een onderscheid gemaakt tussen de inhoud of tekst en de lay-out. Dit zorgt ervoor dat je tekst kan invoeren zoals je dat in de doorsnee tekstverwerker zou doen. De lay-out, of hoe de gegevens worden gepresenteerd op je website, wordt daar dan automatisch aan toegevoegd.

Dit heeft grote voordelen als je met verschillende mensen op regelmatige basis aan een website moet werken. Meerdere auteurs kunnen moeiteloos in hetzelfde sjabloon werken, zonder het risico te lopen dat er wijzigingen worden aangebracht in de lay-out. Bovendien heb je toegang tot je website via elke computer die internettoegang heeft.

Dat de software *opensource* is, speelt een belangrijke rol in de populariteit. *Opensource* wil zeggen dat de broncode vrij beschikbaar is en dat gebruikers de mogelijkheid hebben om deze aan te passen of te verbeteren.

Kosten

Een ander voordeel is dat je de software gratis kan gebruiken. Dat wil niet zeggen dat er nooit kosten aan kunnen verbonden zijn. Die kosten hangen af van de keuzes die je maakt. Kies je voor een installatie op je eigen *hosting provider*, dan betaal je uiteraard de kosten die deze aanrekent. Reken daarvoor op ongeveer 30 euro per jaar.

Je kan er ook voor kiezen om de hosting bij Wordpress zelf te nemen. Een blog of website creëren op wordpress.com kost in principe ook niets, maar zoals de meeste softwaretoepassingen gebruikt Wordpress een model waarbij je een gratis basisversie hebt, die kan uitgebreid worden als je daarvoor betaalt. Bij de gratis registratie kan je bijvoorbeeld geen eigen domeinnaam kiezen, maar zal die er als volgt uitzien: <http://naamwebsite.wordpress.com>. De lay-out van je website kan je vrij kiezen. Die keuzevrijheid is afhankelijk van de mate waarin programmeurs bereid zijn hun thema's gratis ter beschikking te stellen. Er is een groot bestand van dergelijke gratis thema's beschikbaar. Daarnaast zijn er verschillende bedrijven die thema's tegen betaling ontwikkelen en ter beschikking stellen. Als je jouw website echt uniek wil maken en maatwerk wilt, dan weet je dat daar een prijs aan vast hangt, tenzij je gaandeweg zo handig wordt met de software dat je dit zelf kan. Voor de doorsnee gebruiker, waaronder bijvoorbeeld ook Heemkunde Vlaanderen, zijn de kosten beperkt en variëren ze tussen de 0 en 40 euro per jaar.

Gehost of niet?

We hebben het al kort aangehaald bij de bespreking van de kosten: er bestaan twee manieren om een website te maken met Wordpress. De eerste is de meest eenvoudige, omdat je een deel van het beheer in handen laat van Wordpress. Dit noemen we de 'gehoste' variant. Hierbij moet er geen eigen software geïnstalleerd worden. Het volstaat om een *account* aan te maken via de website www.wordpress.com of <http://nl.wordpress.com> voor de Nederlandstalige versie.

Heemkundige kring Den Hert uit Ingelmunster ontwikkelde recent een website op basis van de 'gehoste' versie van Wordpress. Ze gebruikten daarvoor het thema *Suburbia*. Neem een kijkje naar deze mooie website op <http://denhert.wordpress.com!>

Heemkundige kring De Faluintjes van de Faluintjesgemeenten ontwikkelde recent een website op basis van een eigen installatie van Wordpress. Neem een kijkje naar deze mooie website op www.defaluintjes.be!

Deze gratis versie is beperkt. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om zelfgemaakte thema's of plug-ins te installeren, iets wat je wel kan als je de software zelf installeert op een server. Op de voordelen van deze functies komen we later nog terug. Tegen betaling kan je de functionaliteit van deze 'gehoste' website uitbreiden, maar dan lopen de kosten snel op. In dat geval kies je er beter voor om de website zelf te *hosten*.

Een belangrijk voordeel van de 'gehoste' variant is dat Wordpress er automatisch voor zorgt dat de software up-to-date blijft en dat alle aangeboden onderdelen compatibel zijn. De keerzijde hiervan is de beperkte keuzevrijheid.

Ben je voldoende vertrouwd met internettoepassingen dan kan je overwegen om de software zelf te installeren. Je moet hiervoor eerst webruimte huren bij een *hosting provider* en de software downloaden van deze website: <http://codex.wordpress.org/nl:Installatie>. Daar vind je ook de nodige stappen om het programma te installeren.

Wordpress gaat er prat op dat je de software op vijf minuten kan installeren. Dit klopt als je weet hoe je een database moet aanmaken op je server en je met een FTP-client kan werken. Anders zal je eerst moeten uitvissen hoe dat moet. Een *FTP-client* (FTP staat voor *File Transfer Protocol*) is een programma dat ervoor zorgt dat je bestanden kan uitwisselen met de server.

Aan het zelf installeren van Wordpress zijn voor- en nadelen verbonden. Het grote voordeel is dat je meer mogelijkheden hebt en zelf een domeinnaam kan kiezen. Deze grotere vrijheid gaat gepaard met grotere 'risico's'. Je bent immers zelf verantwoordelijk voor het updaten van de software en het maken van *back-ups* van je website.

Net zoals andere softwareprogramma's worden er regelmatig nieuwe versies gemaakt van Wordpress. Deze dienen meestal om bestaande problemen op te lossen, zoals beveiligingsproblemen. Als je Wordpress-website gehackt wordt, is dit in bijna alle gevallen te wijten aan het niet-updaten van de software.¹

Ook de *plug-ins* of invoegtoepassingen die je installeert op je website worden verder ontwikkeld en moeten up-to-date gehouden worden. Later in dit artikel lees je waar deze *plug-ins* voor dienen. Nu is vooral belangrijk dat je weet dat er door de verschillende ontwikkelingstrajecten van de Wordpress-software en de plug-ins problemen kunnen optreden in de compatibiliteit. Het gevolg hiervan kan zijn dat sommige elementen op je website (tijdelijk) niet goed werken.

De risico's moeten zeker niet overdreven worden maar je dient met deze zaken wel rekening te houden bij het beheer van jouw website.² Voor de meeste problemen vind je wel een oplossing als je even googelt.³ Ook Wordpress zelf heeft een uitgebreide helpdesk.⁴

Toch nog twijfels of je nu best de ‘gehoste’ of zelf-geïnstalleerde versie van Wordpress gebruikt? Of stoot je tijdens de installatie op problemen? Neem dan contact op via rob.bartholomees@heemkunde-vlaanderen.be.

Achter de schermen

Eenmaal je de installatie hebt afgerond, zal je merken dat je jouw nieuwe website op twee manieren kan bekijken. Het sjabloon of thema dat je hebt gekozen, bepaalt hoe de bezoeker jouw inhoud zal zien. Als je bent ingelogd zal je aan de bovenkant van jouw website een werkbalk zien opduiken. Navigeer je naar het Wordpress-logo in de werkbalk dan kan je overgaan naar het *dashboard*, de achterkant van jouw website, waar je de inhoud en het uitzicht kan veranderen. Bezoekers hebben geen toegang tot dit gedeelte.

Werkbalk

In wat volgt overlopen we kort enkele belangrijke en cruciale functionaliteiten van het dashboard. Daarmee heb je normaal gezien genoeg achtergrondinformatie om het programma zelf verder te ontdekken.

Invoerscherm bericht

Pagina of bericht

In Wordpress wordt er een onderscheid gemaakt tussen een pagina en een bericht. Dat onderscheid kan banaal klinken, maar tussen een pagina en een bericht schuilt een wezenlijk verschil in functie. Het is nodig deze functie goed te begrijpen om te kunnen kiezen of je een bepaald stuk tekst als pagina, dan wel als bericht publiceert.

Een pagina bevat statische informatie zoals de contactgegevens van jouw vereniging, de modaliteiten voor een lidmaatschap of een overzicht van de publicaties die je hebt uitgegeven. Pagina's worden automatisch opgenomen in de menubalk van je website. Vergelijk ook eens met andere websites als je twijfelt over welke informatie je in het menu moet opnemen.

Een bericht heeft als belangrijkste eigenschap dat ze een (tijdelijke) nieuws waarde heeft, zoals een aankondiging van een activiteit van jouw kring of de publicatie van een nieuw tijdschrift. Die worden chronologisch weergegeven op je website en verschuiven naargelang je nieuwe berichten toevoegt aan je website.

Om dit verschil helemaal duidelijk te maken, maken we de vergelijking met de website van een krant. De nieuwsberichten die in het hoofddeel van zo'n website verschijnen, zijn in onze terminologie berichten. Wil je weten hoe de redactie is samengesteld of hoe je een abonnement kan nemen, dan gebruiken we een pagina.

Eenmaal je hebt bepaald of je informatie als pagina of als bericht wil publiceren, is de manier van invoeren gelijk.

Dashboard

Klik hiervoor op 'Bericht' of 'Pagina' in de zijbalk van het dashboard en kies voor 'Nieuw'. Er opent zich nu een *editor* of bewerkter waarin je tekst kan invoeren zoals je dat in een andere tekstverwerker zou

doen. Als je klaar bent met schrijven klik je rechts op publiceren en wordt het bericht of pagina op de website gepubliceerd. Eenvoudig, niet?

Thema kiezen

Bij het opmaken van je website heb je waarschijnlijk al een thema moeten kiezen dat de lay-out en functionaliteit van je website bepaalt. Afhankelijk van de keuzes die je eerder gemaakt hebt, zal je meer of minder keuzevrijheid hebben bij het selecteren van een thema.

Maar zelfs als je website al online staat, kan je het thema nog eenvoudig veranderen. Kijk daarvoor in de zijbalk onder 'Weergave' en 'Thema'.

Op <https://wordpress.org/themes/> kan je meer dan 2.500 mogelijke thema's bekijken. Neem daar best even de tijd voor en weeg goed de voor- en nadelen van elk thema. Ze verschillen allemaal van elkaar in uitzicht en functionaliteit.

Plug-ins

Plug-ins of invoegtoepassingen zijn kleine softwaretoepassingen die de functionaliteit van een WordPress-website uitbreiden. Dat klinkt heel technisch, maar wordt meteen duidelijk met een aantal voorbeelden. Het principe is gelijkaardig aan het installeren van software op je computer om de functionaliteit daarvan uit te breiden, of met een *app* die je installeert op je *smartphone* of *tablet*. We overlopen even enkele plug-ins die geïnstalleerd staan op de website van Heemkunde Vlaanderen.

Plug-ins

Een heel populaire plug-in is Akismet, die je gratis kan downloaden en jouw website beschermt tegen ongewenste reacties (*spam*). Je kan deze plug-in vergelijken met het installeren van een antivirusbescherming op je computer.

Een ander voorbeeld is een plug-in die zorgt voor het verschijnen van een *cookie-melding*. Als je gebruikersstatistieken verzamelt, ben je verplicht om dit mee te delen aan de bezoekers van je website. Wie al wat heeft rond gesurft, is ongetwijfeld al zo'n melding tegengekomen.

Heb je graag dat bezoekers via een invulformulier kunnen inschrijven voor een activiteit of contact kunnen opnemen? Wil je jouw recentste Facebook- of Twitterupdates weergeven op je website? Ook voor dergelijke zaken kan je een plug-in downloaden.

Er zijn verschillende ontwikkelaars die plug-ins al dan niet gratis aanbieden. In totaal zijn er meer dan 28.000 plug-ins beschikbaar. Vergelijk dus altijd eerst enkele plug-ins met elkaar, voor je er één definitief uitkiest. Je kan ze installeren en zoeken door in de zijbalk op 'Plug-ins' te klikken.

Widgets

Sommige plug-ins voeren achtergrondtaken en er zijn er andere waarvoor je een stukje code moet plakken in een bericht of pagina om hun functie zichtbaar te maken. Denk hier bijvoorbeeld aan een inschrijvingsformulier.

Plug-ins kunnen ook weergegeven worden in de zijbalk van je website. Dan spreken we van een widget. Het plaatsen en beheren van widgets in de zijbalk is eenvoudig. Neem een kijkje onder 'Weergave' en dan 'Widgets' in het dashboard en je zal merken dat dit kan met een eenvoudig drag and drop-systeem. Door een widget in de zijbalk te slepen activeer je een bepaalde functie op je website.

Meerdere auteurs

Een goede reden om gebruik te maken van WordPress met je heemkring, is de mogelijkheid om met verschillende mensen samen aan een website te werken. Daarvoor heeft men in de software vijf verschillende standaardrollen voorzien.⁵ Om toegang te krijgen tot de website hebben ze een gebruikersnaam en een paswoord nodig.

- **Beheerder:** dit is meestal de eigenaar van de website. Hij kan alle functies van het dashboard gebruiken en dus ook de lay-out aanpassen. Verder kan hij berichten of pagina's aanmaken. Hij is ook verantwoordelijk voor het toewijzen van andere rollen aan anderen.

- *Redacteur*: in deze functie kan men berichten aanmaken, bewerken en publiceren. Hij kan ook berichten van anderen aanpassen, maar heeft geen toelating om de lay-out en functies van de website te wijzigen.
- *Auteur*: de auteur kan zijn eigen berichten schrijven, bewerken en publiceren.
- *Schrijver*: een schrijver kan uitsluitend berichten schrijven, maar deze niet publiceren. Dit gebeurt nadien door een beheerder of redacteur.
- *Abonnee*: je zal deze rol alleen nodig hebben als je lezers de mogelijkheid wil geven om reacties te publiceren op bepaalde berichten. Abonnees kunnen lid worden van je website, waardoor ze niet telkens hun gegevens moeten invullen voor ze een reactie kunnen geven.

Als we deze rollen toepassen op een doorsnee heemkundige kring, zouden we bijvoorbeeld bij volgende taakverdeling kunnen uitkomen:

De functie van beheerder komt toe aan de communicatieverantwoordelijke of webmaster van jouw heemkring. Veiligheidshalve kan je ook een tweede persoon als beheerder aanduiden, zoals de voorzitter. Een ander bestuurslid kan de functie van redacteur waarnemen. Hij kan geen aanpassingen doen aan de lay-out van de website, maar kan wel de in-

houd opvolgen die door auteurs en schrijvers wordt aangeleverd. Een ander deel van de bestuursleden, waarvan je weet dat ze goed kunnen schrijven en correcte informatie aanleveren, kunnen een rol krijgen als auteur. Bestuursleden of sympathisanten van de kring die minder goed kunnen schrijven benoem je als schrijver. Hun berichten zullen dus altijd eerst gecontroleerd moeten worden voor ze gepubliceerd worden.

Meer lezen

We hebben in vogelvlucht de belangrijkste functies van Wordpress op een rij gezet. Een website maken leer je in de eerste plaats echter door het te doen. Gaandeweg kan je jouw kennis dan uitbreiden. Er bestaan nog tonnen informatie over Wordpress, veel te veel om hier op te sommen. Naast verschillende geschreven handleidingen, vind je bijvoorbeeld ook veel instructievideo's via kanalen als Youtube.

Veel succes!

Rob Bartholomees

Consulent Heemkunde Vlaanderen

1 www.webdesign.com/should-you-upgrade-wordpress

2 Op de website <http://wp-compatibility.com> kan je controleren of een bepaalde plug-in compatibel is met jouw versie van Wordpress.

3 Ja hoor, googelen: <https://onzetaal.nl/taaladvies/advies/googelen-googlen>

4 Kijk bijvoorbeeld op http://codex.wordpress.org/FAQ_My_site_was_hacked

5 http://codex.wordpress.org/Roles_and_Capabilities

